

El Sot Gran

?Al final del carrer Talamanca de Navarcles comença una pista que en un curt passeig té gran interès geològic i paisatgístic, amb bones vistes sobre Sant Benet de Bages i el Llobregat.

Ja de bon començament podem gaudir de la panoràmica de l'ampli meandre del riu, comentada en aquesta mateixa secció *Indrets* del número 349 (gener del 2019). La pista continua sobre el Balç Caner, de nom inquietant, especialment per als gossos, i més endavant fa un revolt vorejant per dalt una clotada fonda i plena de vegetació, és el Sot Gran. Ens podem aproximar a la vora de la impressionant fondalada per un corriol que surt per la dreta de la pista, però cal molta precaució ja que serem al caire del sostre de la gran balma que voreja el Sot. Seguint la pista fins a l'altra banda de la clotada en tindrem una visió completa, i no sabem cap accés al seu fons, ple de frondosa vegetació. S'hi veuen els tres tipus principals de roca que trobem a la rodalia de Navarcles i que ens expliquen què hi passava fa entre 37 i 40 Ma, al període Eocè: a la part baixa hi veiem *margues blaves*, una roca tova procedent de sediments argilosos dipositats era el fons d'un mar tropical. Sobre aquells sediments s'hi van establir coralls formant un escull i de les restes d'aquells animals constructors es va formar la roca calcària dura i resistent que hi ha sobre les margues i que ara forma el sostre de la balma. Després va arribar sorra que va colgar els coralls; aquella sorra de platja és ara la pedra sorrenca que veiem per damunt de la pista en forma d'estrats.

La formació del Sot Gran es deu a l'erosió del torrent, que a la part alta passa sobre roca calcària dura i difícil d'erosionar, però quan deixa aquests nivells compactes i entra en terrenys més tous

l'erosió de l'aigua és molt més efectiva; milers d'anys de pluges i torrentades han excavat la gran clotada i s'ha format una cascada que s'ha emportat les margues que hi ha sota la roca calcària i hi ha quedat una impressionant balma. El fort pendent d'aquest vessant i la baixa cota del Llobregat, que passa ben a prop, han potenciat la força erosiva del petit torrent del Sot. En aquest indret es veuen blocs de pedra sorrenca de grans dimensions procedents de l'estrat del qual hem parlat. La majoria van caure fa molt de temps, ja que les arestes són arrodonides a causa de la meteorització de la pedra. En alguns s'hi observen forats rodons de mida variable, d'uns pocs centímetres a més d'un pam. Són els anomenats *tafoni*, *cadolles* o *cassoletes*. Hi ha diverses explicacions sobre l'origen: a la costa pot ser l'acció de la sal, als deserts l'erosió pel vent, però aquests deuen ser potser variacions en la composició de la roca que creen zones de debilitat.

[despiece]**Nom del paratge:** El Sot Gran.

Situació: Des de Navarcles, al final del carrer de Talamanca, comença la pista que porta al pont de les Generes; el Sot Gran és a poc més de mig quilòmetre de les darreres cases. Per observar-lo bé cal baixar per un corriol que surt per la dreta de la pista fins a la vora del penya-segat, amb precaució!

Procedència del nom: El mot *sot* és d'origen pre-romà: *s?ttu*, que significa *clot*, *depressió* (DCVB), i el qualificatiu de *gran* és ben explícit.

Situació geològica: Com tot el Bages forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.

Importància geològica: El Sot Gran és un bon exemple d'erosió diferencial en dos dels materials marins més característics del Geoparc: les margues blaves i la calcària coral·lina.

Materials geològics: Tots són d'origen marí, hi predominen les lutites, concretament margues blaves, la roca calcària coral·lina i els gresos.

Edat de la formació: Del final del període Eocè. L'excavació del Sot Gran és geològicament recent, potser d'un milió d'anys.

Curiositats: El Sot Gran és un indret d'interès botànic per l'abundància de *freixe de flor* (*Fraxinus ornus*), un arbre escàs a Catalunya.[/despiece]